

ВИСНОВКИ
експертної комісії Міністерства освіти і науки України
про підсумки проведення акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми Екологія зі спеціальності 101 Екологія
за другим (магістерським) рівнем
у Сумському національному аграрному університеті

Відповідно до Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 року № 978, наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 червня 2012 року за № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу»), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 4 липня 2012 року за № 1108/21420, з урахуванням Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. за №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» та згідно з наказом Міністерства освіти і науки України №417-Л від 14.12.2017 року у Сумському національному аграрному університеті безпосередньо експертною комісією у складі:

Голови комісії:

Лихолата Юрія Васильовича

професора кафедри фізіології та інтродукції рослин Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, доктора біологічних наук, професора

Члена комісії:

**Павлова Валентина
Володимировича**

доцента кафедри екології та сталого розвитку Херсонського державного аграрного університету, кандидата біологічних наук, доцента

у період з 18 по 20 грудня 2017 року розглянуто матеріали, подані на експертизу Сумським національним аграрним університетом та проведено на місці перевірку відповідності державним акредитаційним вимогам стану кадрового, навчально-методичного, матеріального та організаційного забезпечення підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем.

Висновки підготовлені на підставі аналізу:

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

- матеріалів акредитаційної справи освітньо-професійної програми зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем, поданої університетом;

- відповідності встановленим законодавством вимогам щодо навчально-методичного, кадрового, матеріально-технічного забезпечення спеціальності;

- фактичного стану навчальних приміщень, кабінетів та лабораторій;

- навчально-методичного забезпечення навчального процесу та організації навчальної, методичної, виховної і профорієнтаційної роботи;

- контрольних замірів знань студентів за ККР з дисциплін циклів загальної та професійної підготовки;

- звітів про проходження виробничої та переддипломної практик.

За результатами проведеної роботи експертна комісія встановила наступне:

1. Загальна характеристика Сумського національного аграрного університету, факультету агротехнологій та природокористування та спеціальності 101 Екологія

Сумський національний аграрний університет розпочав свою діяльність як філіал Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва, який було засновано у 1977 році наказом Міністерства сільськогосподарства СРСР за №95.

У 1990 році наказом № 24 Державної комісії Ради Міністрів СРСР по продовольству та закупівлях на базі Сумського філіалу Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва було створено Сумський сільськогосподарський інститут.

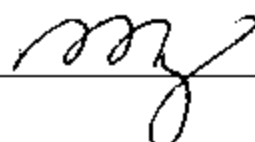
У 1997 році на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 року за №744 на базі Сумського сільськогосподарського інституту створено Сумський державний аграрний університет, заснований на державній формі власності та підпорядкований Міністерству аграрної політики України.

Указом Президента України від 7 серпня 2001 року № 591/2001 присвоєно статус національного. Місцезнаходження університету: 40021, м. Суми, вул. Г. Кондратьєва, 160. Телефон (0542) 787-456 Факс (0542) 787-478 E-mail: admin@sau.sumy.ua.

Сумський національний аграрний університет має в наявності оригінали наступних засновницьких документів, зокрема:

- Статут Сумського національного аграрного університету затверджений Міністерством освіти і науки України наказ від 27.04.2015р. за №470.;

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

- довідка про включення до єдиного державного реєстру підприємств та організацій України від 06.03.2015 року за №04.02-08/2478 (ідентифікаційний код 04718013);

- ліцензія (серія АЕ №636493 від 19.06.2015 р.), Акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу Сумського НАУ затверджений Наказом МОН України від 06.11.2015 № 1151;

- паспорт санітарно-технічного стану приміщень, які використовуються при впровадженні освітньої діяльності, з висновком санітарно-гігієнічної експертизи Сумської міської санітарно-епідемічної станції про відповідність санітарно-технічного стану приміщень санітарним нормам і правилам, правилам техніки безпеки, і можливість впровадження навчального процесу в них.

З 2005 року університет очолює доктор сільськогосподарських наук, професор, академік Національної академії аграрних наук України Ладика Володимир Іванович. Освіта вища, у 1984 році закінчив Сумський філіал Харківського сільськогосподарського університету ім. В.В. Докучаєва за спеціальністю «Зоотехнія» (диплом ІВ-1 № 214614 від 23.03.1984 р.). У 1990 році захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю 06.02.01 – розведення, селекція і відтворення сільськогосподарських тварин (диплом СХ № 012872). Доцент кафедри технології виробництва молока і яловичини (диплом ДЦ № 003038). У 2000 році захистив докторську дисертацію за спеціальністю 06.02.01 – розведення та селекція тварин (диплом ДД № 001344). У 2009 році Ладика В.І. - професор кафедри спеціальної зоотехнії (диплом ПР №002351). У 2002 році Українська академія аграрних наук обрала Ладику В.І. членом-кореспондентом зі спеціальності 06.02.01 – розведення, селекція і відтворення тварин. У 2010 році Ладика В.І. – академік Національної академії аграрних наук України (диплом А №0121).

Сумський національний аграрний університет проводить навчання за 25 спеціальностями II рівня акредитації та 12 спеціальностями IV рівня акредитації.

Висновок: комісією підтверджується наявність і достовірність нормативних документів, що забезпечують правові основи діяльності Сумського національного аграрного університету та факультету агротехнологій та природокористування і відповідають акредитаційним вимогам підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем.

Голова експертної комісії

Ю.В.Лихолат

2. Можливості Сумського національного аграрного університету щодо надання освітніх послуг для підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем.

2.1. Формування контингенту студентів

Загальний контингент університету на 01.10.2017 року становить 6365 студентів, в тому числі: за денною формою навчання 3880, в т.ч., 162 особи іноземці 3 з них на бюджеті та заочною формою навчання 2482, в т.ч., 97 особи іноземці.

Структурними підрозділами університету є 1 інститут та 6 коледжів, що дозволяє реалізувати систему ступеневої освіти:

Усі спеціальності організаційно об'єднані у 3 навчально-наукові інститути (ННІ), 8 факультетів денного навчання, інститут післядипломної освіти та дорадництва, інститут заочного навчання, відділення довузівської підготовки, профорієнтації та маркетингу.

Розвиваються різноманітні форми інтеграції з вищими навчальними закладами I-II рівня акредитації та ліцеями області. Кращі їх випускники отримують право продовжити навчання за скороченим терміном у Сумському національному аграрному університеті.

Для покращення підготовки випускників шкіл до вступу в Сумському національному аграрному університеті працюють шестимісячні і річні підготовчі курси, до роботи в яких залучені провідні викладачі кафедр факультету агротехнологій та природокористування.

Значна увага науково-педагогічного колективу приділяється формуванню контингенту студентів. З цією метою на факультеті розроблено Стратегію профорієнтаційної роботи, відповідно до якої проводяться відповідні заходи, організатором яких є деканат та завідувачі кафедрами. Результатом профорієнтаційної роботи є стабільний конкурс абітурієнтів, що складає понад 6 заяв на місця бюджетного фінансування.

За період свого існування СНАУ підготував близько 40 тисяч фахівців, багато з яких стали керівниками і провідними спеціалістами підприємств України, інших країн СНД, країн далекого зарубіжжя. Головні підприємства та організації загальноукраїнського значення, а також Сумської області (ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД», Компанія «Укрландфармінг», ІМК, ПАТ «Миронівський хлібопродукт», Компанія NSH (ТОВ «ВорожбаЛатІнвест»), ДП «Мілкіленд-Україна», Індустріальна Молочна Компанія, ТОВ «Глобіно», ПАТ «Технологія», ТОВ «Вітчизна», Торговий дім «Nicmas» та інші) на 20-80% укомплектовані фахівцями – випускниками університету.

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

За угодою з Сумським інститутом артилерії університет надає можливість студентам всіх спеціальностей пройти навчання на військовій кафедрі цього інституту і отримати звання офіцера запасу.

Пріоритетним напрямком діяльності Сумського національного аграрного університету є вивчення та запровадження провідного досвіду найкращих університетів США та Європи, стажування в них викладачів, проходження практики студентами. Змістовні та результативні стосунки склалися з навчальними закладами Німеччини, Англії, Ірландії, Данії, Франції, Польщі, Нідерландів. Налагоджені прямі зв'язки з університетом землеробства (ВOKU) Австрії, спільно з Вищою школою «Ваєнштефан» відкрито навчальний магістерський курс «Аграрний менеджмент», навчання на якому здійснюється за міжнародно визнаними планами та програмами і дає можливість паралельно отримати диплом магістра Німеччини «Master of Business Administration». Співпраця з університетами таких штатів США, як Мінесота, Огайо, Вісконсин, Каліфорнія дозволяє студентам проходити піврічну чи річну практику в фермерських та інших господарствах аграрного профілю. Міжнародна співпраця за спільними проектами дозволяє студентам та викладачам підвищити мовний та професійний рівні в умовах високотехнологічного аграрного виробництва та розповсюджувати набутий досвід в Україні.

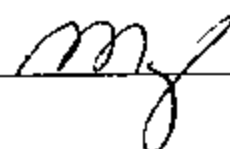
Кафедра екології та ботаніки постійно здійснює моніторинг потреби у фахівцях відповідного профілю на підприємствах, в установах і організаціях м. Суми і Сумської області. З урахуванням особливостей попиту у фахівцях-екологах розробляються теми магістерських робіт та тематика науково-дослідної роботи студентів. Значна кількість студентів проходить практичну підготовку на базі філій кафедри.

Кількісні показники прийому студентів зі спеціальності 101 «Екологія» освітнього ступеня «магістр» показані у таблиці.

Показник	Роки	
	2016	2017
Ліцензований обсяг підготовки	30	30
Прийнято на навчання, всього (осіб):	23	30
– денна форма	13	13
в т.ч. за держзамовленням:	10	11
– заочна форма	10	17
в т.ч. за держзамовленням	-	2

Висновок: експертна комісія констатує: результати аналізу поданих матеріалів і безпосередня робота експертної комісії в Сумському національному аграрному університеті вказують на необхідність підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем та відповідність державним акредитаційним вимогам.

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

2.2. Зміст підготовки фахівців

На момент проведення ліцензування були розроблені та затверджені (Головою науково-методичної комісії, Директором департаменту вищої освіти України, Директором Інституту інноваційних технологій і змісту освіти) передбачені державними актами у сфері освіти, наступні документи:

- Освітньо-професійна програма;
- Засоби діагностики якості вищої освіти;
- Навчальними програмами дисциплін та іншими нормативними документами.

Освітньо-професійна програма підготовки магістра зі спеціальності 101 Екологія встановлює основну частину змісту навчання, засвоєння якої забезпечує формування компетенцій відповідно до вимог другого освітньо-професійного рівня вищої освіти, включає перелік навчальних дисциплін і практик, форму державної атестації здобувачів вищої освіти, термін навчання відповідно до графіку освітнього процесу.

Освітньо-професійна програма підготовки використовується для розроблення навчальних планів і програм навчальних дисциплін, створення засобів діагностики якості підготовки здобувачів вищої освіти на другому (освітньо-професійному) рівні, розроблення варіативної компоненти у підготовці магістрів з урахуванням особливостей галузі знань, інтересів здобувачів вищої освіти.

Зміст освітньо-професійної програми підготовки магістрів складається з наступних частин: цикл загальної підготовки, оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями та набуття професійних та практичних навичок, здобуття мовних компетенцій. Загальний обсяг освітньої складової, визначеної для підготовки магістрів становить 2700 годин (90,0 кредитів ЄКТС), з нормативним терміном навчання 1 рік 6 місяців на базі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

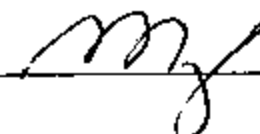
У загальний обсяг освітньої складової включено затрати часу на всі види і форми освітньої роботи: лекції, семінарські й практичні заняття, самостійна робота, консультації, заліково-екзаменаційні сесії, практику.

Основна частина освітньо-професійної програми підготовки магістра на другому (магістерському) рівні включає навчальні дисципліни загальної та професійної підготовки, практичну підготовку, яка включає два блоки вибіркових дисциплін та виробнича, переддипломна практика.

Освітньо-професійна програма підготовки магістра містить анотації навчальних дисциплін, які представлено у навчальному плані підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні.

Структуру анотацій побудовано з урахуванням компетентнісного підходу і містить інформацію щодо мети, завдань, предмету навчальної дисципліни, а також включає місце навчальної дисципліни у освітньому процесі з підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському)

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

рівні, знань та вмінь, які формуються під час вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти, зміст дисципліни за темами.

Висновок: експертна комісія констатує: за результатами перевірки відповідності освітньо-професійної програми, навчальних планів і програм чинним стандартам та особливостям потреб регіону встановлено, що нормативно-правова база організації навчального процесу та зміст підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія на другому (магістерському) рівні у Сумському НАУ відповідають державним стандартам вищої освіти і державним акредитаційним вимогам.

3. Організаційне та навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу

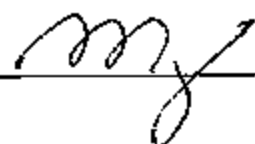
Створення єдиного інформаційно-освітнього середовища Сумського національного аграрного університету дозволяє широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальну, наукову, управлінську, бібліотечну, видавничу й обліково-фінансову діяльність забезпечило університету пріоритетне місце серед аграрних вищих навчальних закладів України.

Інформаційно-освітнє середовище університету складається з сайту, електронного порталу, підсистеми дистанційного навчання, електронної бібліотеки та репозиторію, віртуального студентського бюро працевлаштування, використання його ресурсів дозволяє кожному студентові і викладачеві працювати з навчально-методичним забезпеченням курсів, користуватися ресурсами бібліотеки, мати можливість контролювати свою успішність, навантаження, формувати електронні журнали, тощо. Для забезпечення безперебійного доступу до WEB-ресурсів використовуються мережеві технології Internet та Internet.

Навчальні корпуси, громадські місця на території СНАУ та гуртожитки мають покриття Wi-Fi із вільним підключенням до Інтернету.

У навчальному процесі з підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія на другому (магістерському) рівні широко використовуються інноваційні інформаційні – комунікаційні технології навчання. Використання прикладних програмних продуктів передбачається навчальним планом підготовки фахівців і складається з різних видів робіт. Комп'ютерні технології навчання використовуються для виконання ситуаційних завдань на практичних та семінарських заняттях, а також при організації самостійної та індивідуальної роботи студентів. Загальна кількість годин дисплейного часу із розрахунку

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

на одного студента на день за період навчання становить 3 години, з них робота в Internet – 1,5 години.

Впроваджена та активнодіюча автоматизована система керування навчальним процесом університету постійно оновлюється та вдосконалюється в залежності від виникаючих цілей і задач.

В університеті ефективно працює Центр інформаційних технологій, що забезпечує створення, технічну підтримку та постійне удосконалення електронної освітньо-наукової інформаційної мережі університету; розробку та модернізацію програмного і науково-методичного забезпечення; забезпечує вихід в інформаційний простір України і світової спільноти; здійснює технічну підтримку Internet - Internet мережі, Web-сайту університету, а також обслуговує мультимедійні лекційні аудиторії, парк персональних комп'ютерів та комп'ютерних класів.

Підвищенню ефективності управління освітньою, науковою, виховною та господарсько-фінансовою діяльністю університету сприяє впровадження розробленої в університеті автоматизованої системи керування навчальним процесом АСУ ВНЗ, яка дозволяє використовувати єдиний інтерфейс для забезпечення роботи наступних підрозділів університету: ректорату, деканатів, навчального та методичного відділів, планово-фінансового відділу, бухгалтерії, відділу кадрів.

Запроваджена автоматизована система АСУ ВНЗ складається із наступних модулів: «Навантаження» (викладача, кафедри); «Робочий план» (спеціальності, групи, студента); «Успішність» (електронний журнал, рейтинг студентів з дисципліни, рейтинг студентів групи, рейтинг студентів потоку, статистика успішності груп); «Відвідування» (статистика відвідувань, поточне відвідування); «Розклад» (академічної групи, викладача, студента, кафедри); «Списки студентів» (списки академічних груп); «Студенти та випускники» (працевлаштування).

Вагомим досягненням освітньої діяльності університету є широке впровадження інноваційних інформаційних технологій, сучасних методів і засобів організації навчального процесу.

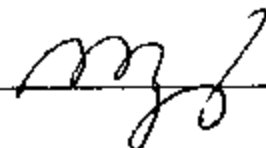
В університеті у 2011 році створено Центр дистанційного навчання на базі кафедри кібернетики та інформатики.

Серед його пріоритетних завдань:

- впровадження технологій дистанційного навчання для навчання студентів денної та заочної форми,
- організація курсів для підсистеми підвищення кваліфікації,
- забезпечення роботи спеціалізованих комерційних курсів.

Створення інформаційно-навчального простору на основі платформи Moodle дозволяє надати студенту повне методичне забезпечення теоретичного, практичного курсів, самостійної роботи, а також online контакт викладача зі студентом. На випускних курсах запроваджена стовідсоткова ІТ

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

підготовка зі спеціальності, як складової вивчення дисциплін фахового циклу.

Всі науково-педагогічні працівники, що задіяні безпосередньо у процесі дистанційного навчання в університеті, пройшли підвищення кваліфікації за програмою «Розробка дистанційних курсів на базі e-learning платформи Moodle» (100%), серед них викладачі – консультанти Центру дистанційного навчання СНАУ, які отримали сертифікати в НТТУ «Київський політехнічний інститут» та 189 викладачів СНАУ, що мають відповідні державні сертифікати проходження стажування на курсах підвищення кваліфікації.

Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які розробляють дидактичне наповнення, педагогічні стратегії та методичні рекомендації для курсів дистанційного навчання в Сумському НАУ складає 60%.

Частка науково-педагогічних працівників, з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою складає 53%.

Центр дистанційного навчання має необхідну кількість обладнаних комп'ютерних місць, що забезпечує не менше 1 комп'ютера на 1 працівника.

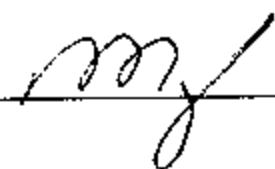
Кількість комп'ютерних місць для педагогічних і науково-педагогічних працівників, які ведуть навчання за дистанційною формою, із розрахунку на 1 працівника складає 0,58.

Кількість комп'ютерних місць для студентів із розрахунку на 1 особу складає 0,5.

Для створення, накопичення та обміну інформаційними ресурсами, необхідними для дистанційного навчання виділено сервер із цілодобовим режимом роботи. [Точка доступу в мережі Internet: <http://cdn.sau.sumy.ua/>, в мережі Intranet: <http://cdn.snau/>].

Канал зв'язку головного сервера СНАУ має пропускну здатність 128 Мб/сек, що забезпечує можливість цілодобового доступу через Internet до Web - сайту Центру дистанційного навчання, де викладені інформаційні ресурси, задіяні у дистанційному навчанні. Дистанційне навчання забезпечується наявним ліцензованим програмним забезпеченням загального призначення (операційна система, сервери баз даних та дистанційного навчання функціонують на базі Linux за ліцензією GNU GPL (General public License). Програмне забезпечення спеціального призначення для реалізації дистанційного навчання побудовано на базі e-learning платформи Moodle (модульне об'єктно-орієнтоване середовище дистанційного навчання) - безкоштовна, відкрита (Open Source) система дистанційного навчання. Організація навчального процесу і його адміністрування здійснюються в тому числі за допомогою порталу автоматизованої системи керування навчальним процесом СНАУ.

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

Веб-сайт Центру дистанційного навчання СНАУ забезпечує цілодобовий персоніфікований доступ до:

- систем загального управління навчальним процесом;
- інформації про навчальні плани, методичні матеріали та демонстраційні версії дистанційних курсів;
- дистанційних курсів, засобів синхронного та асинхронного зв'язку, емуляторів лабораторних робіт та віртуальних лабораторій з віддаленим доступом;
- системи тестування з необхідними комплектами тестів для кожного курсу, в тому числі, для самоконтролю, а також для автоматизованого поточного, рубіжного і підсумкового тестування.

Дидактичне та методичне забезпечення для дистанційних курсів, розроблене в достатньому для якісного навчання обсязі і у відповідності до Положення про сертифікацію електронного навчального курсу.

Плани, методичні рекомендації і завдання для практичних занять, лабораторних робіт, які виконуються в очній формі розроблені викладачами університету у необхідній кількості і доступні у електронному вигляді. [Точка доступу: <http://cdn.sau.sumy.ua>]

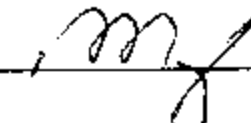
Методичні вказівки щодо виконання курсових, дипломних проектів (робіт) та державних іспитів розроблені і є в наявності як у друкованому так і в електронному вигляді (їх можна закатити із електронного каталогу повнотекстових видань бібліотеки СНАУ). [Точка доступу: http://lib.sau.sumy.ua/cgi-bin/irbis64r_01/]

Детальні інструкції, що пояснюють і показують, яким чином виконувати всі активності, передбачені у дистанційних курсах, включаючи самостійне вивчення навчального матеріалу, участь у семінарах, дискусіях, практичних та лабораторних заняттях, отримання консультацій, в т.ч. для написання рефератів, виконання проектних завдань, проходження контрольних заходів тощо, розроблені і представлені в навчально-методичному забезпеченні.

Структура інформаційного середовища дистанційного навчання університету - класичний приклад сучасного розгалуженого віртуального підприємства, що має віддалені філії – локальні центри, які сполучаються з Центром дистанційного навчання (ЦДН) завдяки каналам мережі Internet.

Проведення дистанційних лекцій та дистанційних консультацій переважно здійснювалось за допомогою програмних клієнтів m100 Telepresence компанії Polycom. Використання саме цього програмного забезпечення дозволило значно покращити якість відео- та аудіоданих при зменшенні навантаження на канали зв'язку.

Практика студентів є невід'ємною частиною процесу підготовки фахівців. Практика організовується і проводиться згідно з «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 20

Голова експертної комісії _____ Ю.В.Лихолат

грудня 1994 року №351 та «Положення про практичне навчання студентів Сумського НАУ» затверджено наказом №425-К від 31.12. 2014 року.

Метою практик є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них на базі одержаних в Сумському національному аграрному університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в практичній діяльності.

Проведення практичного навчання студентів покладається на викладачів, спеціалістів та керівників підприємств, установ, організацій, обізнаних із передовими прийомами і методами організації виробничої та управлінської діяльності з відповідної спеціальності.

Основним завданням практичної підготовки є закріплення, розширення і поглиблення студентами теоретичних знань, здобутих під час теоретичного навчання, зокрема в процесі вивчення фахових дисциплін та спеціальних курсів, якісне закріплення стійких навичок практичної роботи агронома.

Висновок: експертна комісія констатує: організаційне та навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу відповідає встановленим нормам вищої освіти та повною мірою забезпечує якість підготовки фахівців та відповідає акредитаційним вимогам. В результаті експертного контролю встановлено, що забезпечення студентів підручниками і посібниками із власного бібліотечного фонду складає 100%.

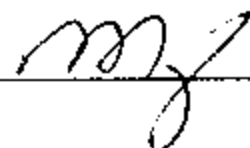
4. Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу

Останні роки кадровий склад факультету агротехнологій та природокористування Сумського національного аграрного університету характеризуються суттєвим поповненням молодими НПП і науковцями, які успішно захищають кандидатські та докторські дисертації, володіють іноземними мовами та сучасними комп'ютерними технологіями.

Один раз в 5 років відповідно до розпорядження навчального відділу університету науково-педагогічні працівники проходять підвищення кваліфікації у ВНЗ України і зарубіжних університетах, виробничих і бізнесових структурах, а також в науково-дослідних інститутах НАН України. З метою заохочення науково-педагогічних працівників в університеті впроваджена рейтингова система оплати праці.

З метою омолодження контингенту науково-педагогічних працівників проводиться підготовка молодих спеціалістів в аспірантурі, яка діє на всіх кафедрах.

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

У підготовці фахівців задіяні науково-педагогічні працівники кафедри екології та ботаніки. Усі викладачі кафедри мають достатній досвід навчально-методичної і науково-дослідної роботи за профілем спеціальності і можуть забезпечити високий рівень підготовки фахівців. Науково-педагогічний потенціал Сумського національного університету, який залучений до підготовки фахівців за даною освітньо-професійною програмою за спеціальністю 101 Екологія складає 16 викладачів, зокрема *кафедри екології та ботаніки*: 2 доктори біологічних наук, 3 професори; 7 кандидатів біологічних наук, доцентів; *кафедра рослинництва* 1 доктор сільськогосподарських наук, 2 кандидати сільськогосподарських наук, доценти; *кафедра землеробства, ґрунтознавства та агрохімії* 1 доктор сільськогосподарських наук, 2 кандидати сільськогосподарських наук, доценти. Для кадрового забезпечення викладання окремих дисциплін спеціальності залучено викладачів з виробництва.

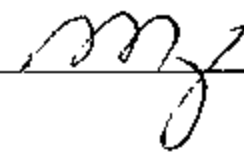
Щодо загальної характеристики професорсько-викладацького складу (ПВС), який забезпечує підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем слід повідомити наступне.

Підготовка якісного складу факультету відповідає тенденціям та викликам у сфері природничої науки. У період з 2012 по 2017 роки весь професорсько-викладацький склад факультету агротехнологій та природокористування, який проводить підготовку фахівців за спеціальністю, яка акредитується, пройшов стажування у вищих навчальних закладах, профільних наукових установах та на виробництві у господарствах, з якими заключні договори про співпрацю.

Кадровий склад відповідає вимогам Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти. Викладання лекційних занять у магістрів здійснюється 10 докторами наук, які працюють за основним місцем роботи та 12 кандидатами сільськогосподарських наук (100% з яких працюють за основним місцем роботи), які за своєю науково-педагогічною спеціальністю (диплом про освіту, наукова спеціальність, науковий ступінь, вчене звання або підвищення кваліфікації за напрямом дисципліни, що викладається) відповідають дисциплінам навчального плану. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин професійної підготовки напряму складає 100 % (в т.ч. на постійній основі 100%). З них частка докторів наук або професорів, які забезпечують викладання лекційних годин магістрів 41%.

Випускаючою кафедрою з підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем є кафедра екології та ботаніки, яку очолює *доктор біологічних наук, професор Скляр Вікторія Григорівна*, пріоритетним напрямом якої є забезпечення якісної підготовки фахівців-екологів, а також

Голова експертної комісії

Ю.В.Лихолат

ефективного та успішного функціонування сформованої на кафедрі наукової школи популяційної екології рослин.

Кафедра забезпечує навчальний процес методичними та інформаційними матеріалами в достатньому обсязі відносно нормативних потреб. Навчально-методичний комплекс спеціальності включає: концепцію підготовки зі спеціальності; освітньо-професійну програму; навчальні плани; робочі навчальні програми дисциплін, робочі програми практик та їх методичне забезпечення, тематику курсових та дипломних робіт.

На випускаючій кафедрі підготовлені робочі програми з нормативних і вибірковок навчальних дисциплін, розроблені методичні рекомендації до виконання курсових та дипломних робіт, проходження стажування та фахової переддипломної практики; виконання фахового комплексного іспиту, підготовлено навчальні посібники та підручники. Розроблені необхідні методичні рекомендації до виконання розрахункових робіт, проведення лабораторних робіт з дисциплін, передбачених навчальним планом.

На їх основі розроблено навчальний план фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем. Підготовка відбувається згідно навчального плану з поєднанням лекційних, практичних занять, самостійної роботи, проходження стажування за фахом, виробничої практики за темою науково-дослідної роботи, написання та захисту курсових та дипломних робіт та підготовка до державної атестації.

Навчальний план включає обґрунтовану систему дисциплін, кожна з яких формує певний вид знань, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця.

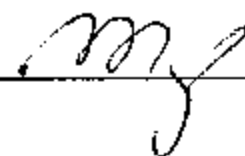
Навчальний процес будується на використанні інформаційних технологій та інших технічних засобів навчання, способів і методів, які сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у сфері сільського господарства.

Підготовка магістрів зі спеціальності 101 Екологія завершується Державною атестацією у формі фахового кваліфікаційного іспиту або захисту дипломної роботи.

Науково-дослідна робота випускаючої кафедри спрямована на якісну підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем. За останні п'ять років усі викладачі кафедри підвищили свою кваліфікацію шляхом стажування у інших навчальних ВНЗ та проходження курсів підвищення кваліфікації на виробництві.

Система підвищення кваліфікації, що реалізується на випускаючій кафедрі, забезпечує безперервний ріст науково-педагогічної кваліфікації викладачів і відповідає сучасним вимогам.

Голова експертної комісії

Ю.В.Лихолат

З 2011 року 5 викладачів кафедри пройшли стажування у провідних ВНЗ світу за тематикою роботи кафедри.

Кафедра випускає науковий журнал «Вісник», що входить до Переліку фахових видань України в галузі «Агрономія та біологія».

На кафедрі проводиться планова підготовка науково-педагогічних кадрів. Викладачі кафедри є науковими керівниками аспірантів та здобувачів за спеціальністю 101 «Біологія».

Міжнародна діяльність кафедр включає: співпрацю з закордонними вищим навчальними закладами з метою підготовки фахівців аграрного напрямку, посилення міжнародних контактів з закордонними вузами-партнерами; участь у міжнародних наукових заходах (конференціях, семінарах, літніх школах).

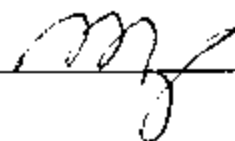
Висновок: експертна комісія відзначає, що на факультеті агротехнологій та природокористування Сумського НАУ систематично проводиться належна робота з підбору, підготовки кадрів, підвищення їх кваліфікації та атестації науково-педагогічних працівників. Кадровий склад випускаючої кафедри відповідає державним вимогам з акредитації. Якісний склад науково-педагогічного персоналу факультету, їхня ділова та професійна майстерність спроможні забезпечити підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем та відповідає акредитаційним вимогам.

5. Матеріально-технічна база і перспективи її розвитку

Матеріально-технічна база університету складається з 8 навчально-лабораторних приміщень загальною площею 243185,4 кв.м. з сучасною актовною залом на 700 місць. Побут студентів в університеті забезпечують 4 гуртожитки на 2147 місць, у коледжах - 9 гуртожитків. Загальна навчальна площа на факультеті агротехнологій та природокористування становить 19909,2 кв.м., в тому числі навчальна - 12692 м², що становить близько 30,5 м² загальної площі на одного студента. Факультет повністю забезпечений аудиторним фондом.

За останні 5 років заяви всіх студентів про поселення в гуртожиток задовольнялись. Для сімейних студентів в гуртожитку № 3 виділено окрему секцію. Поселення студентів, за погодженням з деканатом, проводить студентська профспілка. Студенти факультету агротехнологій та природокористування проживають у гуртожитку № 4 по вул. Г.Кондратьєва 160/4. Гуртожиток № 4 побудовано в 1979 р., він має 5 поверхів секційного розташування по 17-19 місць. На кожній секції є кухня з електричними плитами на три конфорки, з 2 столами і 2 раковинами, з балконом і санвузлом на 2 кабінки, з умивальником на 2 раковини. На дві секції, тобто на 36 студентів, обладнано побутову кімнату на 17 м². В гуртожитку

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

влаштовано окремі секції для хлопців та дівчат. Забезпеченість гуртожитком студентів факультету агротехнологій та природокористування складає 100 % від потреби.

Заняття з фізичного виховання проводяться в спортивному залі загальною площею більш ніж 600 м², обладнаному сучасним устаткуванням, на двох стадіонах і спортивних майданчиках для баскетболу, волейболу. В зимовий період на території спортивного комплексу обладнується лижня та інші споруди для зимових видів спорту. На вузівських змаганнях збірні команди факультету агротехнологій та природокористування посідають призові місця майже з усіх видів спорту.

Зміцненню здоров'я студентів слугують стадіон «Колос», майданчики для літніх видів спорту з синтетичним протягом, оздоровчо-відновлювальний центр, зала для настільного тенісу, траса для змагань з біатлону. Є крита спортивна зала. При спортзалі працює оздоровчий центр. В третьому гуртожитку обладнано медичний пункт, де студентам та викладачам надається, в разі потреби, перша медична допомога.

Лекційні аудиторії оснащено сучасними технічними засобами: мультимедійними комплексами, слайдопроекторами, ПК, спеціальними екранами та ін. Мультимедійні комплекси надають можливість викладачам використовувати ресурси Інтернет, електронної бібліотеки університету, власні ресурси під час проведення лекційних та практичних занять.

Високу якість фахівців забезпечує ефективна система практичної підготовки студентів. Щорічно університет укладає близько тисячі договорів з підприємствами і організаціями різних форм власності на проходження практики студентів.

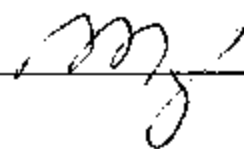
В університеті діє редакційно-видавничий центр, що забезпечує редагування та друк навчально-методичної, наукової літератури та іншої друкованої продукції обсягом до 2000 д.а. щороку.

Наукова бібліотека СНАУ, як структурний підрозділ університету, відповідає за бібліотечно-інформаційне забезпечення навчального, освітнього і виховного процесів.

Сьогодні наукова бібліотека має 4 абонементи, 4 читальних зали на 325 місць. Загальний фонд бібліотеки складає 312 468 примірників. За єдиним читацьким квитком налічується 8314 користувачів.

Основне приміщення бібліотеки розташоване на двох поверхах факультету економіки та менеджменту і займає площу 721,6 м². Крім того навчальних корпусах є профільні філії бібліотеки: у корпусі інженерно-технологічного інституту це 2 кімнати (книгосховище та абонемент і читальна зала (88,3 м²)); на факультеті ветеринарної медицини абонемент (49,1 м²) та читальна зала у студентському гуртожитку № 2 (84,6 м²). У головному корпусі університету бібліотека займає 3 кімнати: 2 читальні зали

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

електронних видань (всього 149 м²) та книгосховище обмінного фонду (53,3 м²). Загальна площа бібліотеки - 1145,9 м².

Автоматизацію бібліотечних процесів та обслуговування користувачів забезпечують 57 комп'ютерів (28 із яких – це АРМ читачів, що забезпечують доступ до електронного каталогу бібліотеки СНАУ, електронної бібліотеки, електронного репозиторію та інтернет-ресурсів), які об'єднані в єдину інформаційну мережу, 2 сервери, 2 ксерокси, 2 багатофункціональний пристрої, 10 принтерів та 3 сканери для зчитування штрих-кодів.

Переважна більшість бібліотечних процесів автоматизовані, в т.ч. – книговидача, для забезпечення діяльності якої до електронного каталогу внесені записи на активну частину фонду, заштриховані видання та створена база даних читачів.

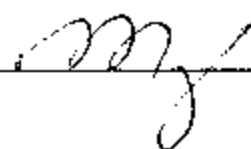
З 2009 р. бібліотекою СНАУ проводиться робота щодо наповнення електронної бібліотеки (на сьогодні це більше ніж 14,5 тис. повнотекстових видань – навчальні, наукові та навчально-методичні матеріали, створені викладачами університету та взяті з відкритого доступу). Суттєву допомогу при забезпеченні повнотекстовими виданнями надає їй електронний репозиторій, що налічує на сьогодні 3780 повнотекстових документи.

Бібліотека працює й над наповненням власного сайту (library.sau.sumy.ua), завдяки якому надає інформаційні послуги у віддаленому режимі: доступ до електронного каталогу, електронної бібліотеки; віртуальна довідка та електронна доставка документів, а також інформує про діяльність бібліотеки взагалі. Бібліотека також проводить інформаційну діяльність в соціальних мережах: «Фейсбук» та «Гугл+».

В університеті діє принцип безперервної комп'ютеризації: на сьогодні в університеті наявні більше 980 комп'ютерних місць і кількість контактного дисплейного часу на кожного студента, в залежності від спеціальності, складає від 250 до 350 годин. Студенти та викладачі мають можливість черпати інформацію про найновіші досягнення науки через міжнародну інформаційну мережу INTERNET. В університеті створена локальна комп'ютерна мережа. Науково-дослідна робота зосереджена у 19 наукових лабораторіях, працює аспірантура з 10 спеціальностей.

Сумський національний аграрний університет має сучасну матеріально-технічну базу, основна частина якої введена в експлуатацію в 1985 – 2003 роках. Університет має дев'ять спеціалізованих навчальних корпусів, майстерні для проведення лабораторно-практичних занять студентів інженерних спеціальностей, полігони, споруди інженерно-технічного забезпечення, науково-дослідні підрозділи. Додатково у відповідності до наказу Мінагрополітики України «Про створення університетського центру Сумського НАУ» від 19.06.03 р. за № 180 до складу університету включено 6 ВНЗ 1-2 рівнів акредитації. Після проведення перерозподілу за напрямками підготовки загальна площа

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

Сумського НАУ становить 364780 м², в тому числі: навчальна площа – 243185, площа навчально-допоміжних споруд (н.в. майстерні, полігони, споруди інженерно – технічного забезпечення, науково – дослідні підрозділи) – 121595 м².

Згідно з законом України «Про охорону праці» в університеті функціонує служба охорони праці, складаються комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки гігієни праці та виробничого середовища.

Всі наявні об'єкти соціально-побутової сфери є власністю Сумського національного аграрного університету. Орендовані приміщення відсутні.

Матеріально-технічне забезпечення факультету агротехнологій та природокористування дозволяє проводити інтерактивні заняття та досягати якісних показників у навчанні.

Висновок: *матеріально-технічна база Сумського НАУ забезпечує проведення на належному рівні теоретичних, практичних та семінарських занять. Аудиторний фонд відповідає нормативам санітарно-технічних вимог. В цілому матеріально-технічне забезпечення навчального процесу факультету агротехнологій та природокористування Сумського НАУ відповідає акредитаційним вимогам.*

6. Науково-дослідна та міжнародна робота

Основними пріоритетними напрямками наукової діяльності факультету є: раціональне природокористування, наукове обґрунтування збалансованого використання, відтворення і управління ґрунтовими ресурсами, дослідження механізмів, процесів відновлення родючості ґрунтів, стабілізації та секвестрування вуглецю, управління живленням рослин та кругообігом елементів у агробіоценозах, розроблення екологічно безпечних, економічно вигідних інтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських культур для отримання високоякісної продукції. Розроблення біологічних, екологічних та економічних основ оптимального розміщення сільськогосподарських культур у сівозмінах в різних ґрунтово-кліматичних зонах з урахуванням зміни клімату. Розроблення мінімізованих систем обробітку ґрунту під сільськогосподарські культури з використанням новітніх технічних засобів. Розроблення раціональних систем удобрення сільськогосподарських культур із застосуванням сидеральних добрив, побічної продукції, для забезпечення їх стабільної продуктивності, високої якості продукції та збереження родючості ґрунту.

Пріоритетний напрямок досліджень кафедри екології та ботаніки – вивчення стану фіторізноманіття регіону на популяційному рівні організації. Протягом 2010-2017 рр основні наукові дослідження, здійснювані

Голова експертної комісії _____ *тз* _____ Ю.В.Лихолат

представниками наукової школи популяційної екології рослин пов'язані із виконанням наступних науково-дослідних тем: «Моніторинг біорізноманіття, стану та динаміки популяцій рослин в екосистемах Північного Сходу України як складових стійкості рослинного покриву» (номер державної реєстрації: 0110U007592) та «Стан і динаміка фітопопуляцій в екосистемах Північного Сходу України за умов різного ступеня та характеру антропогенного впливу» (номер державної реєстрації: 0115U007150).

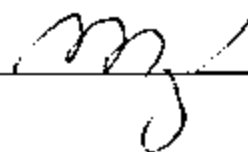
Дослідження за обома темами спрямовані на встановлення рівня біорізноманіття на популяційному рівні організації фітоценозів з метою оцінки динаміки і стійкості існування в рослинному покриві корисних видів рослин, рідкісних рослин і бур'янів агроекосистемах. Об'єктами дослідження є: популяції лісоутворюючих деревних порід, популяції лучних кормових рослин, популяції бур'янів в агрофітоценозах, популяції рідкісних видів рослин, включених до Червоної книги України і регіональний список рослин, які підлягають охороні в Сумській області. Основні завдання дослідження полягають у встановленні популяційних механізмів, які лежать в основі самопідтримки, стійкості і трендів динаміки популяцій рослин різних життєвих форм і різних еколого-функціональних типів. Прикладний аспект дослідження при цьому орієнтований на розробку екологічно безпечних технологій використання лісових та лучних рослинних угруповань, а також екологічно безпечних технологій контролю бур'янів у посівах. Тематика та напрямки роботи наукової школи популяційної екології рослин координуються та узгоджуються із Інститутом ботаніки Національної академії наук України.

Результатом діяльності наукової школи є не тільки захист низки кандидатських дисертацій, а й підготовка наукових публікацій, підручників, навчальних посібників, розробка рекомендацій тощо. Зокрема, представники наукової школи мають наукові публікації у журналах, що входять до наукометричної бази даних Scopus та Web of Science:

Наукова робота студентів найчастіше реалізується через участь у наукових конференціях. Студенти факультету щороку беруть участь у Студентській науковій конференції, присвяченій Міжнародному дню студента та Науково-практичній конференції викладачів, аспірантів та студентів СНАУ. Студенти також беруть участь у міжнародних та всеукраїнських конференціях. Основною метою діяльності ради молодих вчених факультету агротехнологій та природокористування є всебічне сприяння науковій, винахідницькій та іншій творчій діяльності студентів, аспірантів, молодих учених (віком до 35 років).

Протягом 2017 року Радою молодих вчених факультету проводилися засідання круглих столів молодих вчених до знаменних дат, проведено організацію I туру конкурсу студентських наукових робіт, організовано та

Голова експертної комісії

Ю.В.Лихолат

проведено I етап Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальностей та навчальних дисциплін, організовано та прийнято участь у заходах, присвячених Дню науки, проведено моніторинг діяльності та потреб студентської молоді в організації наукових гуртків в університеті, проводилося узагальнення та поширення досвіду діяльності об'єднань з науково роботи, які працюють на базі університету, проводилися студентські олімпіади, вікторини, конференцій, огляди, висвітлення досягнень молодих вчених університету у ЗМІ та на сайті факультету.

До складу факультету агротехнологій та природокористування входять наукові підрозділи, основним завданням яких є робота із замовниками.

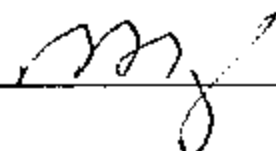
Науково-дослідний інститут проблем картоплярства північно-східного регіону України, основними напрямками діяльності якого є:

- покращення процесу навчання молодих фахівців шляхом підвищення науково-методичного рівня викладання провідних дисциплін за фахом до світового;
- проведення фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт з картоплярства студентами, магістрантами, аспірантами, докторантами і викладачами на сучасних засадах;
- ефективне використання в навчальному, науковому і виробничому процесах розробок провідних вчених університету;
- посилення інтеграційних процесів вищої аграрної освіти з науково-дослідної роботи;
- наукове і практичне забезпечення регіональних виробників картоплі різних форм власності новими сумськими сортами картоплі та їх високоякісним насінням.

Практичним результатом роботи Інституту є створення 24 сортів картоплі, 11 (Молодіжна, Ластівка, Ювіляр 60-70, Аграрна, Фермерська, Селянська, Слобожанка 2, Плюшка, Псельська, Гончарівська, Смуглянка) з яких вдало доповнюють державний сортовий фонд культури зі 184 сортів української і зарубіжної селекції станом на 2017 рік.

Проблемна наукова лабораторія садівництва та виноградарства створена як міжкафедральна лабораторія факультету агротехнологій та природокористування. Предметом діяльності лабораторії є: розробка та відпрацювання нових елементів вирощування плодово – ягідних культур; вивчення особливостей утримання і обробітку ґрунту в багаторічних насадженнях; раціональна організація захисту плодово – ягідних культур від шкідників, хвороб, бур'янів та гризунів; вивчення різних способів обрізки плодових і винограду. Виробництво садивного матеріалу плодово-ягідних культур за 2016 рік шт.: яблуна – 1500, груша – 100, чорна смородина – 350, суниця – 1000., виноград – 100, малина – 1000, порічка – 200. Виробництво

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

плодово-ягідної продукції на 2016р., кг: яблуна – 10000, чорна смородина – 500, вишня – 70, виноград – 600, малина – 350.

Проблемна науково-дослідна лабораторія сучасних технологій вирощування декоративних рослин. Дослідження новітніх технологій заготівлі, зберігання, підготовки насіння хвойних і листяних декоративних рослин до сівби та безпосередньо його сівба. А також, вивчення ефективних способів розмноження рослин вегетативним способом. Завдяки цьому на базі лабораторії проводяться наукові дослідження та виконання госпдоговірних тем (№ держреєстрації 0114 U 005301).

Проблемна науково-дослідна лабораторія картоплярства та овочівництва. У 2017 році дослідні поля лабораторії були використані згідно виробничої програми та заявок кафедр університету. В лабораторії INVITRO проводились роботи по оздоровленню та розмноженню перспективних та високоврожайних сортів картоплі вітчизняної та зарубіжної селекції. Наукове та практичне забезпечення цієї роботи надавалось і виконувалось науковцями лабораторії та кафедри біотехнології та фітофармакології. В умовах закритого ґрунту лабораторії кафедрою селекції та насінництва проводились практичні заняття з дисциплін «Овочівництво» та «Овочівництво закритого ґрунту» для студентів 3 курсу з напрямку підготовки «Агрономія» та «Захист рослин». Проводилася наукова робота по таким темам: вивчення касетної технології вирощування розсади окремих овочевих культур в умовах закритого ґрунту; вивчення дії гумінових кислот фірми Soilbiotics на продуктивність культури огірка в умовах закритого ґрунту; вирощування розсади окремих овочевих культу в касетах та в ґрунті.

Сумський національний аграрний університет співпрацює спільно з науковими установами Національної аграрної академії України, Національної академії наук України та інших національних галузевих академій наук.

На сьогодні дійсні угоди про наукове співробітництво і проведення сумісних досліджень з науковими установами Національної аграрної академії України, Національної академії наук України, а саме з Інститутом сільського господарства Північного Сходу НААН України, Інститутом луб'яних культур Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН, Інститутом водних проблем і метрології НААН України, Інститутом рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН, Інститут олійних культур НААН, Селекційно генетичний інститут НААН, Сумською філією Інституту охорони ґрунтів, Сульським дослідним полем. Кафедра землеробства, ґрунтознавства та агрохімії працює спільно із ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії». У 2016 році прийнята участь у міжнародній науково-практичній конференції «Аграрна наука агропромисловому комплексу Північно-Східного регіону України» в рамках Міжнародного аграрного форуму «AGROPORT East Kharkiv 2016», м. Харків, де Сумський НАУ/представники кафедри

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

землеробства, ґрунтознавства та агрохімії/ об'єднались із іншими установами в Північно-східний науковий центр НАН і МОН України. Було видано «Реєстр перспективних наукових розробок установ Північно-Східного регіону в галузі АПК», куди ввійшло три розробки від співробітників факультету. На кафедрі захисту рослин здійснювалась науково-технічну діяльність спільно з науковою установою Інститутом захисту рослин НААН України. Метою цієї співпраці є аналіз селекційного матеріалу пшениці озимої за допомогою молекулярно-генетичних маркерів, зокрема запасних білків, для ідентифікації генотипів за маркерними локусами, інтрогресій та генів стійкості з метою цілеспрямованого відбору потрібних генотипів для підвищення ефективності селекційного процесу. Це забезпечує можливість проведення навчальної практики студентів-магістрів, стажування НПП, координацію наукових досліджень.

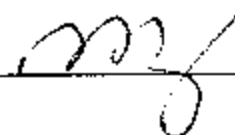
За звітний період співробітниками факультету проводились сумісні наукові дослідження, сортовивчення, розробка технологічних питань тощо. В координації з провідними науковими установами регіону проводилось надання інформаційно-консультативних послуг для сільгоспвиробників Сумської області шляхом організації виставок, конференцій, семінарів Днів поля тощо.

Співробітництво з міжнародними та вітчизняними організаціями. Розвиток двосторонніх та багатосторонніх міжнародних зв'язків, освітніх та наукових проектів є пріоритетним завданням Сумського НАУ. Співробітництво з зарубіжними партнерами реалізується з використанням різноманітних організаційних форм: від студентської та професорсько-викладацької академічної мобільності та участі в міжнародних конференціях, семінарах, «круглих столах» до реалізації спільних освітніх програм і участі у різних міжнародних наукових та освітніх організаціях.

На даний момент укладено 74 договорів про співробітництва з закордонними партнерами з 16 країн. До числа провідних закордонних партнерів СНАУ належать університет прикладних наук Нюртінген та Вайєнштефан (Німеччина), центр практичної підготовки спеціалістів АПК Дойла-Нінбург, екологічне об'єднання «Лого»; спілка фермерів Німеччини, Аграрно-технічна академія в Бидгощі (Польща), Варшавський природничий університет (Польща), Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині, університет землеробства у Відні, Словацький аграрний університет в Нітрі, чисельні міжнародні організації, які реалізують програми виробничого стажування на кращих підприємствах розвинутих країн світу.

СНАУ є членом: міжнародного професійного об'єднання з аграрного менеджменту та розвитку сільських територій, світової наукової організації птаховиробництва (WPSA-World Poultry Science Association), світової організації ветеринарів (World Veterinarian Association), Європейського об'єднання аграрних факультетів (ESAF- European Society of Agricultural

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

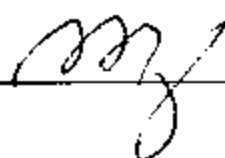
Faculties), спілки деканів економічних спеціальностей європейських вузів (Україно-польсько-словацький форум), Асоціації університетів в рамках Вишеградської четвірки V4.

Налагоджено пряме співробітництво з селекції пшениці на імунітет з міжнародними селекційними центрами CIMMYT (з центральним офісом у Мексиці по ярій пшениці та відділенням у Туреччині по озимій пшениці) та ICARDA (селекція ярої пшениці в посушливому регіоні в Сирії), з селекційними установами Китаю в провінціях Хенан (округ Кайфенг), Гансу (округ Дінксі) та Інститутом рослинництва і селекції Всекитайської аграрної академії (м. Пекін). Міжнародні зв'язки дозволяють бути причетними до розв'язання глобальних питань селекції на стійкість проти хвороб, зокрема, мати доступ до джерел резистентності до фузаріозу пшениці (Китай), тестувати сортименту пшениці на стійкість до нової раси стеблової іржі Ug99.

Якісний рівень освіти в СНАУ забезпечують як власні висококваліфіковані кадри, так і залученні іноземні фахівці. Так, за 2009-2017 роки Сумський НАУ відвідали 31 лектор з ВУЗів та організацій-партнерів з метою проведення лекційних та семінарських занять:

- волонтери Корпусу Миру – мовні курси для студентів СНАУ,
- Курська державна сільськогосподарська академія ім. І.І.Іванова – семінари та лекції для студентів СНАУ,
- Університет прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина) – регулярні семінари для студентів-магістрів спеціальності «Адміністративний менеджмент», семінари з фахової німецької мови для викладачів кафедри іноземних мов СНАУ,
- Аграрний університет, м.Пловдив (Болгарія), Варшавський університет природничих наук (Польща), Університет св.Іштвана, м.Гьодолле (Угорщина) – ряд семінарів для студентів та викладачів СНАУ в рамках проекту CASEE «Тиждень Європейських Студій» та проекту CASEE «Міжнародна літня школа «Євро інтеграція: теорія та практика»,
- Державний університет штату Колорадо (США) – семінар на тему функціонування системи вищої аграрної освіти в США,
- Чеський аграрний університет в Празі, Університет св. Іштвана в Гьодолле (Угорщина), Аграрна академія ім. Угона Колантая в Кракові (Польща) - семінар в рамках проекту Фонду Вишеградської четвірки «Економіка, соціальна політика та громадянство в Європейському Союзі – роль країн Вишеградської четвірки та перспективи для України»,
- Університет природних ресурсів та природничих наук в м. Відень (БОКУ) (Австрія) – круглий стіл,
- Галле-Віттенберзький університет імені Мартіна Лютера (Німеччина) – семінари для студентів СНАУ.

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

- Компанія «CRV» - семінар з лінійної оцінки типу молочної худоби в рамках реалізації українсько-нідерландської програми «Інфомолоко»,
- Компанія «TWSBIS», Польща – семінар-нарада «Перспективи комплексної переробки молочної сировини».

Співробітництво з партнерськими вишами у напрямку академічної мобільності студентів та професорів здійснюється вже протягом тривалого часу. Аспіранти та викладачі ВУЗів-партнерів також мають можливість проходження наукового стажування за напрямком своїх досліджень. Загалом, протягом 2009-2017 років близько 210 осіб з науково-педагогічного складу, а також докторантів, аспірантів та адміністративних співробітників університету перебували в науково-творчих і ділових зарубіжних відрядженнях. За цей же період біля 115 делегацій відвідали Сумський НАУ з робочими візитами в університеті, зустрілися з викладачами і студентами, приймали участь у заходах наукового та культурного характеру.

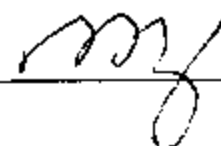
Слід відзначити, що в системі міжнародних зв'язків важливе місце займає організація виробничого стажування закордоном. Щодо практичного напрямку підготовки молодих фахівців, лише протягом 2012-2017 навчального року 610 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у сільськогосподарських підприємствах Данії, Голландії, Німеччини, Польщі, Австрії, Швейцарії, Швеції, Фінляндії, США та Австралії та прийняли участь у науково-практичних стажуваннях більше 40 науково-педагогічних працівників нашого університету.

В рамках профорієнтаційної роботи та з метою залучення потенційних студентів на сільськогосподарські спеціальності, на базі Сумського національного аграрного університету та за підтримки Міністерства аграрної політики і продовольства України, а також Сумської обласної державної адміністрації проводиться зліт учасників клубу «Юних фермерів Сумщини». Мета створення клубу «Юних фермерів Сумщини» - надання дітям найсучасніших теоретичних та практичних знань у різних галузях сільського господарства. У вересні 2017 року вихованці Клубу Юних Фермерів відвідали з навчальним візитом Республіку Польщу.

В рамках ліцензії Міністерства освіти і науки України університет з 2009 року здійснює підготовку іноземних студентів. За 2010-2017 роки тенденція до зростання кількості іноземних студентів, що навчаються в університеті, а відповідно і кількості зарубіжних країн, для яких здійснюється підготовка фахівців. Станом на 01.11.2017 р. навчається 350 іноземних громадян з 18 країн: Азербайджан, Білорусія, Грузія, Зімбабве, Замбія, Ізраїль, Індія, Ірак, Кот Д'івуар, Ліван, Нігерія, Нідерланди, Свазіленд, Сирія, Туреччина, Туркменістан, Узбекистан, Російська Федерація. На юридичному факультеті навчається 15 іноземних студентів.

В університеті активно функціонують Польсько-український центр, на відкритті якого був присутній Генеральний консул Генерального консульства

Голова експертної комісії

Ю.В.Лихолат

Республіки Польща в Україні пан Ян Гранат (2006 р.) та Центр німецької мови та культури (2004 р.). Означені центри виступають ресурсною базою для проведення мовних курсів та ознайомчих заходів для студентства.

У Сумському НАУ успішно розвивається міжнародний магістерський курс «Адміністративний менеджмент» у рамках співпраці з університетом прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина), з яким ми маємо спільний проект Німецької служби академічного обміну ДААД «Підтримка німецькомовних навчальних курсів», де студенти отримують подвійні дипломи. У 2017 році за даним проектом 20 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у Німеччині, нині 7 студентів навчаються в університеті Вайєнштефан-Тріздорф. В СНАУ 30 студентів проходять навчання на спільному міжнародному магістерському курсі «Адміністративний менеджмент» німецькою та українською мовами.

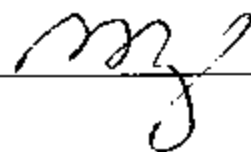
По результатах роботи в даному проекті у 2017 році та на основі підготовленої і поданої заявки на отримання гранту у сфері освітньої діяльності, СНАУ отримав позитивне рішення з боку ДААД про фінансування проекту у 2018 році. За кошти проекту ДААД в університет було закуплено фахову німецькомовну та англomовну літературу для бібліотечного фонду СНАУ. Також вже традиційно було організовано ділову поїздку представників більшості факультетів СНАУ до Німеччини з метою ознайомлення з університетом Вайєнштефан, встановлення ділових контактів із провідними професорами та відвідання міжнародної виставки Агротехніка-2017.

У жовтні 2017 року під час участі у засіданні робочої групи міжнародного професійного об'єднання з аграрного менеджменту та розвитку сільських територій (м. Єреван, Єреванський державний аграрний університет) було підписано Генеральну угоду про Міжнародну акредитацію магістерського курсу Адміністративний менеджмент з міжнародною акредитаційною агенцією Asquin.

У 2017 році було відновлено кооперацію з університетом Хохенхайм (Німеччина). Як результат 05.08.2017 р. було підписано міжінституціональну угоду про спільну участь у проекті академічної мобільності Еразмус + та отримано відповідний грант.

В системі міжнародних зв'язків важливе місце займає організація виробничого та наукового стажування закордоном. Протягом 2017 року 489 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у сільськогосподарських підприємствах Данії, Голландії, Німеччини, Польщі, Австрії, Швейцарії, Швеції, Фінляндії, США та Австралії та прийняли участь у науково-практичних стажуваннях 17 науково-педагогічних працівників нашого університету. В тому числі викладачі СНАУ регулярно приймають участь у грантових програмах уряду США, які надають можливість підвищувати

Голова експертної комісії

Ю.В.Лихолат

кваліфікацію та знайомитись із сучасною методикою викладання у провідних американських університетах.

У 2016-2017 рр. Сумський НАУ також став партнером проекту «Support in Harmonisation of Introduction of Bologna Principles at Ukrainian Agri-Universities, case study SNAU» (Підтримка гармонізації запровадження Болонських принципів в українських аграрних університетах, на прикладі Сумського НАУ), що впроваджується Чеським університетом природничих наук (м. Прага) за фінансової підтримки Чеської агенції розвитку. Проект розрахований носить дослідницько-прикладний характер. Його метою є підтримка демСВОатизації системи управління вузу через обмін ноу-хау в галузі якості освіти, а також підтримка міжнародного співробітництва між Чеським УПН та СНАУ.

У рамках проекту Сумський НАУ відвідала делегація від ЧУПН. Для викладачів СНАУ та адміністрації вузу було проведено інформаційні семінари щодо практичних засад забезпечення якості освіти в рамках Болонського процесу, а також щодо досвіду впровадження принципів Болонської системи в ЄС, зокрема в Чеському УПН. За результатами семінару учасники отримали сертифікати 56 учасників.

Основні заходи в рамках проекту заплановані на 2018 рік. Вони охоплюють пряму педагогічну діяльність чеських вчителів в галузі економіки сільського господарства та технологій, обмін ноу-хау в галузі якості освітнього менеджменту і підтримку міжнародного співробітництва між Чеським УПН та СНАУ, та передбачають розробку концепції проекту студентської мобільності на 2018 рік.

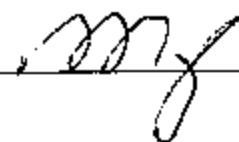
Висновок: експертна комісія вважає, що наукова та міжнародна діяльність факультету агротехнологій та природокористування Сумського НАУ відповідають акредитаційним вимогам.

7. Якість підготовки і використання випускників

Навчальний процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократичності, безперервності та ступеневості освіти. При цьому він орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвинутої особистості, здатної до постійного оновлення знань, професійної мобільності та прискореної адаптації в умовах проведення реформ у багатьох сферах державного регулювання.

Діяльність університету спрямована на задоволення освітніх потреб людини, суспільства, держави відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про вищий навчальний заклад освіти», «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах».

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

Освітня діяльність в університеті має світський характер, захищена від втручання політичних партій та громадських і релігійних організацій, але побудована з урахуванням християнських цінностей.

Навчальний процес в університеті базується на системному підході та міжпредметному принципі навчання з метою виховання у студентів широти поглядів, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальнонавчальні та соціально економічні проблеми в їх взаємозв'язку.

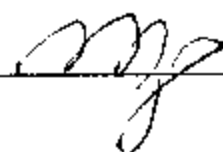
Виховний процес є невід'ємною складовою освітньої діяльності і передбачає виховання майбутніх фахівців у кращих традиціях національної та світової культури з урахуванням загальнолюдських пріоритетів, програми відродження і розбудови національної економіки, культури, науки, духовної єдності нації та народів України.

Одним з вирішальних напрямів реалізації стратегічних завдань вищого навчального закладу є створення принципово нового механізму взаємодії всіх учасників навчально-виховного процесу, який ґрунтується на дотриманні принципу єдності їх інтересів, педагогічних можливостей та потреб особистості.

Компоненти контролю є основними засобами організації та управління якістю навчання. Цьому значною мірою сприяє введення модульного навчання та рейтингової оцінки знань. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю визначається відповідною кафедрою. Крім того, відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання, яка запроваджена в університеті, після вивчення матеріалу кожного змістового модуля слідує обов'язковий контроль його засвоєння. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену або заліку з конкретної навчальної дисципліни згідно із затвердженим «Положенням про екзамени та заліки в Сумському національному аграрному університеті».

З метою підготовки висококваліфікованих фахівців наукова та методична ради факультету працюють над проблемою якісного методичного забезпечення самостійної роботи студентів, аудиторних занять, поточного та підсумкового контролю, над впровадженням у навчальний процес інноваційних технологій та методів навчання, підвищенням кваліфікації педагогічних працівників. Керівництво навчально-методичною діяльністю факультету здійснює методична рада, робота якої спрямована на підвищення педагогічної культури і майстерності викладачів. До складу методичної ради входять досвідчені викладачі.

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

Студенти факультету постійно беруть участь у конкурсах наукових робіт та відмінників навчання та іменних стипендіатів.

Значна увага професорсько-викладацького колективу приділяється формуванню контингенту студентів магістратури. З цією метою на факультеті створена система залучення найбільш обдарованих випускників бакалаврату, які займалися протягом навчання в студентських науково-дослідних гуртках. Організатором цієї роботи є деканат та завідувачі кафедрами.

Викладацький колектив факультету докладає значних зусиль для подальшого розвитку молоді особистості, формуванню висококваліфікованих кадрів з вищою освітою, здатних працювати в аграрній сфері та підвищувати свій професійний рівень впродовж життя, оберігати й примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства, розвивати й зміцнювати суверенну, незалежну українську державу. З цією метою на факультеті агротехнологій та природокористування:

1. Організовано навчальний процес відповідно до факторів, що визначають якість агрономічної освіти. Факторами, що визначають якість агрономічної освіти бакалаврів та магістрів - якість освітньої мети; якість освітніх стандартів та еталонів; якість освітніх програм; якість кадрового потенціалу; якість знань і умінь студентів - комплексна підготовка їх до навчання у магістратурі; якість засобів освітнього процесу; якість системи контролю досягнень; якість науково-дослідної роботи; якість структури управління.

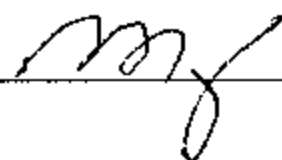
2. Суттєво поліпшується якість та ефективність самостійної роботи студентів. Для цього:

- зосереджується увага студентів на організаційно-методичному забезпеченні самостійної роботи, урізноманітненні її форм та видів;
- удосконалюється система управління якістю самостійної роботи, що передбачає планування, організацію, мотивацію та механізм контролю;
- здійснюється оптимізація графіку навчального процесу та розкладу занять, ефективно використовуються можливості наявної навчальної бази;
- розроблюються структурно-логічні схеми програми підготовки фахівців.

3. Посилюється студентська науково-дослідна робота, яка проводиться у студентських гуртках, безпосередньо на виробництві (на філіях кафедр) і під час технологічних практик.

4. Продовжується методична робота викладацького колективу над впровадженням нових навчальних та інформаційних технологій, зокрема, кредитно-модульної системи навчання, комп'ютерного тестування, методів активізації засвоєння знань.

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

5. Вживаються заходи щодо реалізації державної стратегії навчання студентів, викладачів та працівників факультету з питань безпеки життя та діяльності людини, охорони праці, здоров'я, пожежної безпеки, охорони навколишнього середовища, суворо дотримуватися ст. 20 Закону України «Про охорону праці».

6. Зосереджено увагу адміністративно-управлінського персоналу та викладачів на посиленні виховної роботи. Кожна лекція, практичне чи семінарське заняття мають виховну спрямованість, сприяють засвоєнню загальнолюдських норм моралі, виховують почуття патріотизму, громадянської та національної гідності, спонукають студентів до активної протидії проявам аморальності, правопорушень, бездуховності, антигромадської діяльності.

7. Забезпечується відкритість та прозорість функціонування системи освіти, проводиться роз'яснювальна робота серед педагогічних працівників, студентів, батьків із залученням висококваліфікованих спеціалістів-виробничників переробних підприємств, стосовно питань інноваційних технологій у сфері аграрної політики.

8. Організовується робота з обдарованою і талановитою студентською молоддю. З цією метою:

- поглиблюється науково-дослідницька робота студентів;
- організовується поглиблене вивчення окремих навчальних дисциплін;

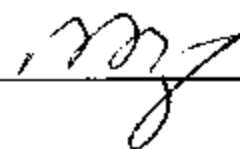
9. Посилюється робота з професійно-практичної підготовки студентів, забезпечується підвищення професійної компетентності випускників факультету агротехнологій та природокористування, налагоджуються творчі зв'язки з організаціями і підприємствами з метою проходження всіх видів практики, майбутнє працевлаштування та створення філій кафедр.

10. Факультет агротехнологій та природокористування активно працює над проблемою працевлаштування випускників, надання їм першого робочого місця, зміцнює зв'язки зі службами працевлаштування, сільськогосподарськими підприємствами різної форми власності, державними установами.

11. Спрямовується робота професорсько-викладацького колективу на дотримання вимог Конституції України, Закону України «Про вищу освіту», Національної доктрини розвитку освіти України, державної програми «Освіта України XXI століття». У зв'язку з входженням України до єдиного Європейського освітнього простору робота педагогічного колективу направляється на реалізацію освітніх принципів Болонської конвенції.

Освітня концепція факультету агротехнологій та природокористування полягає в поглибленні, розширенні й оновленні професійних знань, умінь і навичок фахівців сільськогосподарського спрямування, а також можливості отримати повну вищу освіту вказаної спеціальності на основі здобутого

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

раніше освітнього ступеня та практичного досвіду, формування нової генерації керівників і спеціалістів підприємств, установ і організацій різних форм власності, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації.

Основними заходами в покращенні якості підготовки фахівців є:

- вдосконалення робочих навчальних планів;
- розробка комплексів науково-методичного забезпечення з кожної дисципліни (робочі програми, методичне забезпечення до вивчення дисципліни, використання практичних та семінарських занять, курсового проектування, використання можливостей баз практик, розробка курсів на платформі MOODLE тощо);
- використання матеріалів підвищення кваліфікації викладачів;
- обмін методичними розробками із сторонніми організаціями.

За наслідками екзаменаційних сесій можна відмітити досить високий рівень успішності студентів магістратури, але середній рівень має суттєві коливання серед комплексу дисциплін.

З метою контролю поточної успішності проводяться планові контрольні заходи у вигляді поточних атестацій в середині семестру, що сприяє підвищенню поточної успішності. Показники успішності за результатами виконання магістрами комплексних контрольних робіт (ККР) з дисциплін професійної підготовки показують високий рівень знань магістрантів.

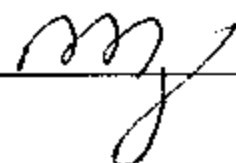
Результати виконання комплексних контрольних робіт при самоаналізі та контролю експертної комісії свідчать про те, що якість знань та успішність навчання студентів відповідають встановленим вимогам та критеріям підготовки магістрів спеціальності 101 Екологія.

Зміст контрольних завдань відповідає стандартам вищої освіти підготовки магістрів спеціальності 101 Екологія, а результати їх виконання – чинним акредитаційним нормам. Результати підсумкового контролю відповідають нормативним показникам.

При вивченні окремих дисциплін кафедрою практикується залучення студентів до самостійного вивчення окремих тем, за які студенти звітують індивідуальними контрольними роботами, що в кінцевому підсумку формує рівень індивідуальної успішності.

Програма підготовки фахівців базується на сучасних наукових знаннях у сфері природничих наук. Структура програми передбачає динамічне та інтерактивне навчання. Програма пропонує комплексний підхід до вирішення сучасних проблем створення нових сортів, розробки технологій вирощування польових культур, раціонального природокористування. Дисципліни та модулі програми засновані на теоретичних знаннях, які тісно пов'язані з практичними навичками. Програма дозволяє студентам набути необхідних навичок в галузі агрономії та біології.

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

Про успішність якісних показників підготовки студентів факультету агротехнологій та природокористування за напрямом та спеціальністю, що акредитується свідчать результати виконання курсових робіт, де абсолютна успішність склала 100%, якісна – 88 % і з середнім балом 4,3.

Тематика курсових робіт затверджується на засіданні кафедри, вченої ради факультету. Підготовка курсових робіт відбувається з урахуванням змісту методичних рекомендацій щодо написання курсових робіт, затверджених методичною радою факультету в установленому порядку.

Про якість підготовки фахівців свідчить їх активна участь у науково-дослідній роботі кафедри, де виконуються наукові дослідження, госпдоговірні теми. Результатом проведеної роботи є грамоти та подяки наукових керівників та студентів.

Висновок: експертна комісія на місці перевірила результати залишкових знань з дисциплін професійної і практичної підготовки та виявила їх відповідність на рівні встановлених нормативів. Розбіжність між оцінками експертів і викладачів університету під час самоаналізу відповідає державним вимогам до акредитації.

8. Перелік зауважень контролюючих органів та заходи з їх усунення

Зауважень та приписів контролюючих органів, що здійснюють контроль за дотриманням ліцензійних умов, а також скарг юридичних і фізичних осіб щодо освітньої діяльності навчального закладу зі спеціальності 101 Екологія Сумського національного аграрного університету не було.

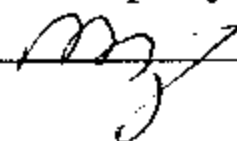
Працівниками деканату факультету агротехнологій та природокористування контролюється дотримання трудової дисципліни викладачів в частині проведення навчальних занять за розкладом, відповідності робочих програм навчальних дисциплін їх анотаціям. За звітний період (2016-2017 н.р.) зауважень до випускової кафедри у цьому аспекті не надходило.

Щорічно, у вересні місяці, науково-методичною комісією факультету агротехнологій та природокористування проводиться перевірка готовності кафедри до навчального року. Зауваження, що відмічені у ході перевірки, усуваються у визначені терміни.

Якість навчального процесу з дисциплін навчального плану контролюється шляхом проведення ректорського, деканського та кафедрального контролів, графіки яких щорічно розробляються і виконуються науково-методичною комісією факультету агротехнологій та природокористування.

Показники роботи випускової кафедри екології та ботаніки розглядалися на засіданнях Вченої ради факультету агротехнологій та

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

природокористування, науково-методичної ради університету. Пріоритетним напрямом роботи випускаючої кафедри є виконання наступних завдань:

- подальшого поповнення бібліотечного фонду новими вітчизняними виданнями українською мовою та зарубіжними виданнями;
- збільшення видання навчально-методичних посібників з фахових дисциплін для самостійної роботи студентів і подальшого розвитку електронної бази методичних матеріалів, створення власних електронних посібників;
- розширення тематики курсових робіт із залученням фахівців, які працюють на виробництві;

Ректоратом Сумського НАУ, деканатом факультету, випусковою кафедрою, які забезпечують підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем проводиться робота щодо усунення наведених недоліків.

1. Поповнено бібліотечний фонд навчальною літературою, яка була видана у 2016-2017 рр.

2. Створено електронну базу навчально-методичних комплексів з усіх дисциплін спеціальності.

3. В навчальних планах та програмах передбачена фахова підготовка (у т.ч. виробнича переддипломна та педагогічна практики), важливим напрямком яких є застосування відео-комп'ютерної техніки в навчальному процесі. З цією метою більшість дисциплін забезпечені електронним навчальним курсами, які створені на базі платформи дистанційного навчання Moodle 2.0.

4. При складанні тематики курсових робіт використовуються вихідні та статистичні дані підприємств і організацій різних форм власності.

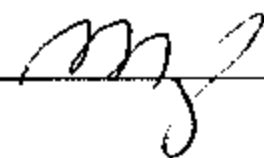
4. Поширено використання мережі Internet при викладанні фахових дисциплін. Використовуються прикладні програми, а саме: Windows 2000, Microsoft offis (Exel, Word, Access), Windows 98, Microsoft offis (Exel, Word, Access), Potoshop, Corel DRAW.

9. Підстави для акредитації

1. Сумський національний аграрний університет провадить освітню діяльність з підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю 101 «Екологія» на підставі та у відповідності з ліцензією (Витяг ВО №001151-015101 з Єдиної державної електронної бази з питань освіти щодо здійснення освітньої діяльності закладу освіти у сфері вищої освіти).

2. У відповідності з навчальними планами та програмами, на підставі робочих навчальних планів на кафедрі екології та ботаніки здійснюється

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

організація та контроль навчального процесу.

3. Методичне забезпечення навчального процесу на кафедрі відповідає вимогам державного стандарту. Видані конспекти лекцій, методичні вказівки для проведення практичних робіт та самостійної роботи студентів з усіх дисциплін підготовки фахівців зі спеціальності 101 «Екологія».

4. Професорсько-викладацький склад, який забезпечує організацію навчального процесу на кафедрах факультету агротехнологій та природокористування, за кількісним і якісним складом, рівнем кваліфікації відповідають державним нормативним вимогам.

5. Професорсько-викладацький склад випускаючої кафедри проводить наукові дослідження з актуальних проблем охорони навколишнього середовища та управління якістю продукції рослинництва і забезпечує високий рівень навчальної роботи, при цьому до науково-дослідної роботи залучаються студенти спеціальності. Очолює кафедру досвідчений доктор наук, професор Скляр Вікторія Григорівна.

6. Якісний склад штатних викладачів кафедри постійно поліпшується. На факультеті агротехнологій та природокористування відкрита аспірантура за спеціальністю 091 Біологія.

7. Успішність студентів за результатами екзаменаційних сесій відповідає нормативним вимогам.

8. Навчальні площі відповідають державним нормативам і повністю забезпечують умови для якісної організації навчального процесу студентів спеціальності 101 Екологія.

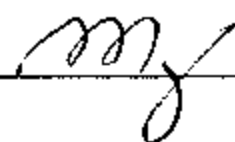
9. У навчально-виховній роботі значна увага приділяється впровадженню прогресивних методів навчання. Про високий рівень підготовки студентів свідчить їх успішна участь у Всеукраїнських студентських предметних олімпіадах та конкурсах наукових робіт.

10. Матеріально-технічна база, налагоджена соціальна інфраструктура, інформаційне забезпечення, забезпеченість навчально-методичною літературою дозволяють забезпечити необхідні умови для проведення навчально-виховного процесу та науково-методичної роботи на належному рівні, відповідно до вимог інструктивних і нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

11. В регіоні є постійна потреба у фахівцях зі спеціальності, яка викликана тим, що в Сумській області зосереджені підприємства різних галузей економіки, що в умовах переходу на нові принципи технічного регулювання та підтвердження відповідності вимагають постійного вдосконалення нормативного забезпечення виробництва та надання послуг відповідно до вимог міжнародних стандартів і специфікацій.

Висновок: Враховуючи результати проведеного самоаналізу, можна зробити висновок, що в цілому рівень підготовки здобувачів вищої освіти

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем відповідає державним акредитаційним вимогам.

10. Загальні висновки та пропозиції

Узагальнення основних результатів роботи факультету агротехнологій та природокористування Сумського національного аграрного університету та випускаючої кафедри екології та ботаніки з підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем дозволяє зробити такі висновки:

Кадрове забезпечення підготовки фахівців відповідає критеріям акредитації з усіх показників. Матеріально-технічна база, навчально-методичне та інформаційне забезпечення підготовки фахівців повною мірою відповідає вимогам і критеріям проведення акредитаційної експертизи.

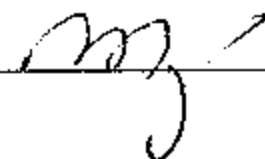
Наявність висококваліфікованих науково-педагогічних працівників, які здатні забезпечувати підготовку студентів за другим (магістерським) рівнем зі спеціальності 101 Екологія достатня матеріально-технічна база (у т.ч. можливість проходження практик студентами в установах і підприємствах, які мають сучасні системи, а також стажування за кордоном), необхідне навчально-методичне забезпечення (у т.ч. наявність методичних вказівок з усіх дисциплін, які вивчаються), достатнє інформаційне забезпечення дають можливість провадження освітньої діяльності, пов'язаної з наданням вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог.

Під час перевірки були виявлені окремі недоліки щодо організації навчального процесу:

1. Ступінь відвідуваності бібліотеки СНАУ студентами – магістрами становить біля 80 % від їх загального кількісного складу. Зазначений показник може свідчити про необхідність організації більш активного використання бібліотечного фонду- як електронного, так і книжкового.
2. Вбачається необхідність більш широкого впровадження в освітній процес е-навчання магістрів, засобів дистанційного навчання студентів за допомогою програми Moodle.
3. Посилити увагу на інтеграції навчального процесу для активізації мобільності студентів між вищими навчальними закладами України та іноземними країнами.
4. Акцентувати увагу на можливості доступу студентів до міжнародних інформаційних джерел.

Вважаємо необхідним зазначити, що усунення зазначених недоліків може позитивно вплинути на покращення якості навчального та наукового процесів факультету агротехнологій та природокористування СНАУ. Проте зазначені недоліки не применшують загальних позитивних досягнень

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

факультету агротехнологій та природокористування СНАУ щодо здійснення підготовки фахівців за спеціальністю 101 Екологія.

Виходячи з вищезазначеного, Сумський національний аграрний університет має необхідні умови і забезпечує критерії акредитації освітньо-професійної програми Екологія зі спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем з ліцензованим обсягом прийому 30 осіб щорічно.

Голова експертної комісії –

професор кафедри фізіології та інтродукції рослин

Дніпропетровського національного університету

імені Олеся Гончара

доктор біологічних наук, професор

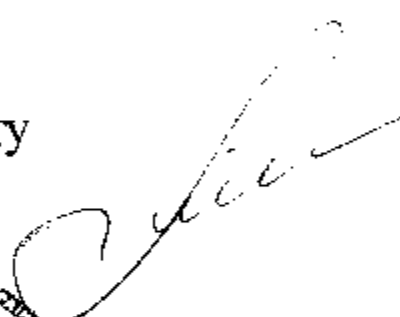
Ю.В.Лихолат

Експерт:

доцент кафедри екології та сталого розвитку

Херсонського державного аграрного університету

кандидат біологічних наук, доцент

В.В.Павлов

З висновками ознайомлений:

Ректор Сумського національного аграрного

університету

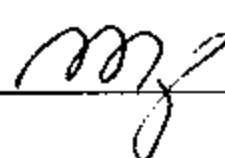
(МП)

В.І.Ладика

«20» грудня 2017 року

Голова експертної комісії _____

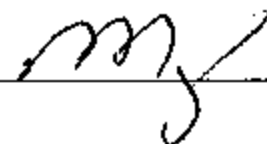

Ю.В.Лихолат

Порівняльна таблиця
відповідності стану забезпечення Сумського НАУ ліцензійним
умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти зі спеціальності 101
Екологія за другим (магістерським) рівнем до нормативів

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
1. Загальні вимоги			
1.1. Концепція діяльності за заявленим напрямом (спеціальністю), погоджена з Кабінетом Міністрів України, Міністерством освіти і науки України	+	+	
1.2. Заявлений ліцензований обсяг (денна форма навчання/заочна форма навчання)	30	30	
2. Кадрове забезпечення підготовки фахівців заявленої спеціальності			
2.1. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин соціально-гуманітарного циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	95	100	+5
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50
2.2. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фундаментального циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин) (за винятком військових навчальних дисциплін)	95	Не передбачено навчальним планом	
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	-	-
з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	40, але не менш ніж 1 доктор або професор на 25 осіб ліцензованого обсягу	Не передбачено навчальним планом	—
2.3. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фахових дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	95	100	+5
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи, з них:	50	100	+50

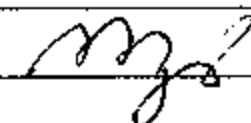
Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	40, але не менш ніж 1 доктор або професор на 25 осіб ліцензованого обсягу	43 (5 докторів наук Онопрієнко В.П., Скляр В.Г., Мельник А.В., Харченко О.В., Троценко В.І., 1 професор Жатова Г.О.)	+3
2.4. Частка педагогічних працівників вищої категорії, які викладають лекційні години дисциплін навчального плану спеціальності та працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи (% від кількості годин для кожного циклу дисциплін навчального плану)	—	—	—
2.5 Наявність кафедри (циклової комісії) з фундаментальної підготовки	+	+	
2.6 Наявність кафедри зі спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної науково-педагогічної спеціальності:	+	+	
доктор наук або професор	+	+	
3. Матеріально-технічна база			
3.1 Забезпеченість лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних програм (у % від потреби)	100	100	
3.2 Забезпеченість студентів гуртожитком (у % від потреби)	70	100	+30
3.3 Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів	6	12	+6
3.4 Наявність пунктів харчування	+	+	
3.5 Наявність спортивного залу	+	+	
3.6 Наявність стадіону або спортивного майданчика	+	+	
3.7 Наявність медичного пункту	+	+	
4. Навчально-методичне забезпечення			
4.1 Наявність освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	+	
4.2 Наявність освітньо-професійної програми підготовки фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	+	
4.3 Наявність навчального плану, затвердженого в установленому порядку	+	+	
4.4 Наявність навчально-методичного забезпечення для кожної навчальної дисципліни навчального плану (% від потреби):			
4.4.1 Навчальних і робочих навчальних програм дисциплін	100	100	

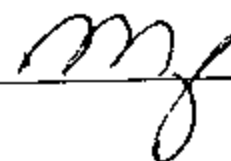
Голова експертної комісії

Ю.В.Лихолат

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
4.4.2 Планів семінарських, практичних занять, завдань для лабораторних робіт (% від потреби)	100	100	
4.4.3 Методичних вказівок і тематик контрольних, курсових робіт (проектів)	100	100	
4.5 Наявність пакетів контрольних завдань для перевірки знань з дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної та фахової підготовки (% від потреби)	100	100	
4.6 Забезпеченість програмами всіх видів практик (% від потреби)	100	100	
4.7 Наявність методичних вказівок щодо виконання дипломних робіт (проектів), державних екзаменів	+	+	
4.8 Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у т.ч. з використанням інформаційних технологій), (% від потреби)	100	100	
4.9 Наявність критеріїв оцінювання знань і вмінь студентів	+	+	
5. Інформаційне забезпечення			
5.1 Забезпеченість студентів підручниками, навчальними посібниками, що містяться у власній бібліотеці (% від потреби)	100	100	
5.2 Співвідношення посадкових місць у власних читальних залах до загальної чисельності студентів (% від потреби)	5	11	+6
5.3 Забезпеченість читальних залів фаховими періодичними виданнями	8	24	+16
5.4 Можливість доступу викладачів і студентів до Інтернет як джерела інформації:			
- наявність обладнаних лабораторій	+	+	
- наявність каналів доступу	+	+	

Голова експертної комісії _____

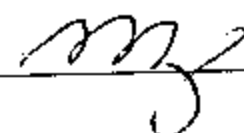

Ю.В.Лихолат

Порівняльна таблиця
дотримання нормативних вимог щодо якісних характеристик
підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Екологія
спеціальності 101 Екологія за другим (магістерським) рівнем
(відповідно до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 13 червня 2012 року № 689)

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
Якісні характеристики підготовки фахівців			
Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, годин, форми контролю, %	100	100	відповідає
1.2. Підвищення кваліфікаційного рівня викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	відповідає
1.3. Чисельність науково-педагогічних працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	відповідає
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше			
2.1 Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
2.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	83	+33
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	Не передбачено навчальним планом	
2.2.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50		
2.3. Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
2.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	78	+28
3. Організація наукової роботи:			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	-
3.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	-

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ

про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти

Порівняльна таблиця дотримання технологічних вимог щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти підготовки фахівців

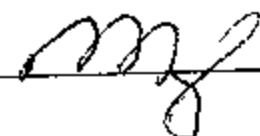
за освітньо-професійною програмою Екологія спеціальності 101 Екологія

Сумського національного аграрного університету

(відповідно до постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. №1187)

№ з/п	Найменування показника (нормативу)	Вимоги до значення показника (нормативу) за другим (магістерським) рівнем		
		Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення
1. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо матеріально-технічного забезпечення				
1	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	5,0	+2,6
2	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	40	+10
3	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	відповідає
	2) пунктів харчування	+	+	відповідає
	3) актового чи концертного залу	+	+	відповідає
	4) спортивного залу	+	+	відповідає
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	відповідає
	6) медичного пункту	+	+	відповідає
4	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
5	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	відповідає

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат

2. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо навчально-методичного забезпечення				
1	Наявність опису освітньої програми	+	+	відповідає
2	Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	відповідає
3	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
4	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
5	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	відповідає
6	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
7	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	відповідає
3. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо інформаційного забезпечення освітньої				
1	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найменувань	20	+15
2	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	відповідає
3	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	відповідає
4	Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	80	+20

Голова експертної комісії

Ю.В.Лихолат

Голова експертної комісії –
 професор кафедри фізіології та інтродукції рослин
 Дніпропетровського національного університету
 імені Олеся Гончара
 доктор біологічних наук, професор

Ю.В.Лихолат

Експерт:
 доцент кафедри екології та сталого розвитку
 Херсонського державного аграрного університету
 кандидат біологічних наук, доцент

В.В.Павлов

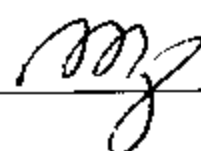
З висновками ознайомлений
 Ректор Сумського національного аграрного
 університету

В.І.Ладика

«20» грудня 2017 року

Голова експертної комісії _____

Ю.В.Лихолат